

2010 m. liepos 2 d.

Eina nuo 1988 m.
spalio 28 d.

Nr. 25 (903)

Valstybės diena su Žalgirio ataidėjimu

Šalies valdovo įteisinimo problema išspręsta

1253 m. liepos 6 d. Mindaugas buvo vainikuotas Lietuvos karaliumi. Popiežiaus igalioti Karūnacijos aktą atliko magistras Andrius Stirlandas ir Kulmo vyskupas. Kartu buvo vainikuota karalienė Mindaugo žmona Morta. Karaliaus ir karalienės karūnas parūpino pats Andrius Stirlandas.

Istorikas Edvardas Gudavičius, savo veikale „Mindaugas“ (Vilnius, 1998, 232 psl.) neaptardamas konfesinių reikalų, rašo: „Tačiau laimėjo, kad ir nelengvas Lietuvai, kompromisas, o to nenorejo vokiečių kolonijų politikos vadovų dauguma. Laimėjo Mindaugo politika, kurią jis gebėjo staigiai pakeisti reikiamą linkme. Per metus Mindaugas, kaip politikas ir valdovas, labai išaugo. Nuo vikingiško pasiūlymo nužudyti varžovą, – be kita ko, tai rodė, koks dar siauras buvo Mindaugo politinis akiratis, – buvo ateita iki savo šalies valdovo įteisinimo programos, ji buvo numatyta ir realizuota. Mindaugas pasirodė labai geras Livonijos ordino brolio kunigo Kristijono, kuris rengė jį krikštui, mokinys: pradėjės nuo tikėjimo tiesų suvokimo, jis iškvotė Bažnyčios organizacijos principus, o per juos – informaciją apie Europos politinę struktūrą ir jos funkcionavimą.“

Istorinė būtinybė išlikti tebéra aktuali

„Čia reikėtų prisiminti Lietuvos istorinę būtinybę, kuri tėsėsi per visą jos istorijos raidą: išlikti. Dvi ypač nepalankios aplinkybės lėmė jos istoriją: milžiniško rytų kaimyno (Rusijos) egzistavimas ir pačios Lietuvos atsilikimas žengiant civilizacijos keliu. O civilizacijos raidai kelią pastodavo Vakarų kaimynai (vokiečiai ir lenkai). (...) Kodėl taip įvyko, matau tik vieną atsakymą: Lietuvos civilizacine kolizija buvo per daug sunki. Vengrija ir Lenkija susidūrė su 10–11 a. Europa, dar netapusia civilizacijų raidos ly-

dere, dar nesuformavusia savo, kaip lyderės, karinės išraiškos – kryžiaus karę. O 13 a. Lietuva visa tai patyrė, – teigia ižymusis istorikas.

Pirmai aplinkybė nūdien iš esmės liko tokia pati. Rytų kaimynas per keletą amžių buvo ir liko tas pats. Savaime suprantama, ir liks. Keistis gali ir turėtų keistis užsienio politika, bet tai ne šio rašinio tema. Tai esminės svarbos klausimas. Lietuva dar niekad neturėjo tokios saugios rytų sienos kaip Antrosios Lietuvos Respublikos metais. Tai laiduoja bendrystė dvejose tarptautinėse organizacijose: ES ir NATO. Lieka atvira trečioji, istoriko nepaminėta, bet iš esmės pati svarbiausia, galima aplinkybė: slaukti šimtaprocentinio saugumo, priklausančio nuo Rusijos demokratėjimo eigos. Liuksemburgo efekto nauda Rytuose dar nesuvokiama – kokiu būdu, kodėl ir kaip nedidelė demokratiškai besitvarkanti valstybė, neturinti tankų divizijų ir raketų, jaučiasi sau gi tarp dviejų ekonominių ir karinių galybių – Vokietijos ir Prancūzijos? Demokratinė Rusija galėtų būti tikraja Lietuvos valstybingumo rėmėja ir gynėja.

Komunizmo utopijos ir GULAGO praktikos pasekmės

Mindaugo laikais gamt-meldišką Lietuvą supo iš va-karų, pietų ir rytų krikščionių priėmusios šalys. Vokiečių ordinis „krikštijo“ mūsų gentainius protėvius kalaviju. Gentainiai tokį „krikštą“ suprato tikraja tiesiogine prasme – kaip plėsimą, užkaria-vimą, paverkimą, tautinės kultūros naikinimą. Savaime suprantama, kad lietuvių ir kitos baltų gentys paver-gė-jams, „krikšto“ dingstimi siaubiantiems kraštą, stipriai priešinosi.

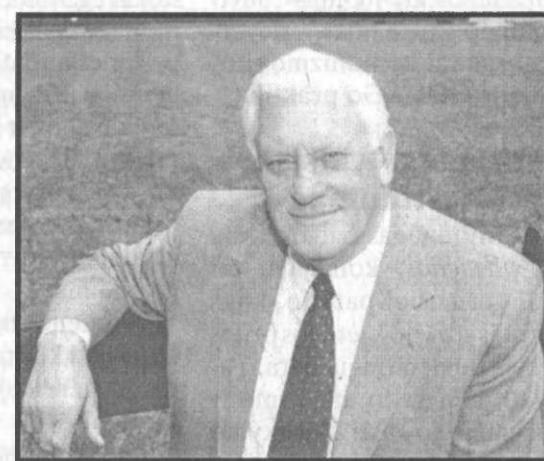
Tokios pozicijos vertė lai-kytis ne tik grėsmių keliami pavojai, bet ir natūralus siekis išsaugoti baltų genčių autentiško palikimo savastį. Nepri-klausomybė išsikovojuusi Lietuva veikiai panaikino „civi-lizacijos atsilikimą“.

(keliamas į 2 psl.)

Mirė buvęs šalies vadovas

Birželio 26 dieną mirė pirmasis atkurtos neprieklausomos Lietuvos Prezidentas Algirdas Mykolas Brazauskas (1932–2010). Jo vadovavimo valstybei metu Lietuva tapo transatlantinio NATO Aljanso ir Europos Sajungos nare.

Birželio 29-osios rytą Algirdas Mykolas Brazauskas buvo pašarvotas Prezidentūros Kolonų salėje. Seime įvyko gedulingas posėdis Prezidento atminimui. Jame kalbėjės LR Ministras pirmininkas, TS-LKD pirmmininkas Andrius Kubilius sakė: „Nors mums buvo lemta stovėti tarsi skirtingų politinių barikadų pusėse, tačiau man visada imponavo jo vitališumas, energija ir didžiulis troškimas gyventi. Niekada nekilo abejonių dėl šviesaus atminimo Algirdo Brazausko reikšmingos įtakos Lietuvos politikoje ir visuomeniniame gyvenime, ypač dėl jo indėlio į Lietuvos eurointegracinius procesus, į Lietuvos narystę NATO organizacijoje.“

Liepos 1-ąją Algirdas Brazauskas palaidotas Vilniaus Antakalnio kapinėse, naujai įrengtame Prezidentų panteone. Jo atminimą pagerbė Lietuvos ir užsienio valstybių vadovai, aukšti pareigūnai.

„Tremtinio“ inf.

Aptarė nuveiktus darbus

Jau tradicija tapo minint Gedulo ir Vilties dieną – birželio 14-ąją, LPKTS Biržų filialo nariams (ir ne tik jiem) rinktis miesto geležinkelio stoties perone, kur rymo stogastulpis, praeiviuiprimenanantis apie 1941 metų birželį čia vykusią tragediją. Tada į tolimalą Sibirą buvo ištremti šio krašto inteligentai: mokytojai, inžinieriai, pasienio darbuotojai.

tremties galgota. Buvusios tremtinės: Elena Stakionienė prisiminė praleistus sunkaus gyvenimo metus tremtyje, mokytoja Aldona Černiauskienė – nelengvą gyvenimą Lietuvoje, ištremus jos tėvą Anuprą Karalių, mokytojai ir aktyvūs visuomenininkai. Buvusiu tremtinė ir politinių karinių choras „Tremties aidai“ atliko keletą dainų.

Tą savaitgalį LPKTS Bir-

čių 400 buvusių tremtinė, tik šiek tiek daugiau nei ketvirtadalis nediduku nario mokesčiu paremia filialo veiklą. Tų darbų per ataskaitinį laikotarpį atlakta ne taip mažai:

2009 metų sausio 13 dieną paminėta Laisvės gynėjų diena. Gėlių padėta rezistenčių kapavietėje, Švyturio gatvėje; Vasario 16 dieną tradičiai paminėta Lietuvos valstybės atkūrimo diena;

LPKTS Biržų filialo choras „Tremties aidai“ šventė veiklos dvidešimtmetį

Minėjimas prasidėjo šv. Mišiomis katalikų Jono Krikštytojo ir pamaldomis Reformatų evangelikų bažnyčiose. Po jų buvę tremtiniai, politiniai kaliniai bei kiti šventės dalyviai su vėliavomis atžygiavo į geležinkelio stotį, kur buvo prisiminta

žų filialo nariai susirinko ir į ataskaitinę-rinkiminę konferenciją. Jaukiame „Aušros“ vidurinės mokyklos hole susirinko turbūt patys aktyviausiai organizacijos nariai, nes sa-vo pranešime filialo tarybos pirmininkė Danguolė Žiukienė minėjo, kad iš rajone esan-

Kovo 11 dieną paminėta Lietuvos neprieklausomybės atkūrimo diena; Kovo 25 dieną minint 1949 metų masinių trėmimų 60-metį per vietinę spaudą buvo pakvieti Biržų krašto žmonės 7 valandą ryto languose uždegti žvakutes.

(keliamas į 4 psl.)

Valstybės diena su Žalgirio ataidėjimu

(atkelta iš 1 psl.)

Deja, pagal Stalino-Hitlerio suokalbių sovietams okupavus Lietuvą, per pusę amžiaus trukusią okupaciją „civilizacijos atsilikimas“ buvo naujaip gaivinamas, prievarata brukant komunizmo uto- piją ir GULAGO praktiką.

Mindaugo valstybės tėstinius

„Mindaugas suvokė šią (civilizacijos) koliziją ir tai gal geriausiai parodo, koks protas stovėjo Lietuvos priešakyje tuo lemtingu metu. Tačiau jis nerado atsakymo ir negalėjo jo rasti. Atsakymo nebuvo. Ir toje situacijoje Mindaugo klaidos, kurių pasitaikydamas ir anksčiau, nulėmė jo paties likimą. Tai subjektyvioji jo istorinio vaidmens dalis. Tačiau objektyviajai dalį lémē jau visa Lietuvos visuomenė, išaugusi iki valstybės. Tuo ji galėjo pakelti istorijos jai primestą koliziją. Mindaugui buvo lemta ir čia atliki svarbiausiai vaidmenį, ir jis gebėjo tai padaryti.“ (306, 307 psl.)

Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios Respublikos perėmė Mindaugo valstybės tėstinių estafetę. Nepaminėta Abiejų Tautų Respublika, nustojuosi egzistuoti dėl neįžvalgomo ir nesavalaikio pasirengimo pasipriešinti didžiujų kaimynių agresijai. Žinant, kad tuo metu tik bajorai ir kita diduomenė save laikė Tauta, o prasčiokus – tik darbo gyvuliai, savame kyla klausimas: kas gi tada atsakingas už valstybingumo praradimą?

Nūdienos bajorams, tiksliau – kai kurių bajorijos tradicijų perėmėjams ir mėgstantiems tuo pasipuikuoti, derėtų ši klausimą savikritiškai panagrinėti.

Žalgirio mūšio jubiliejinis ataidėjimas

Šių metų Mindaugo karūnavimo diena – Valstybės diena – bus minima prieš itin svarbų istorijos įvykį. Liepos 14 dieną Lietuva ir Lenkija iškilmingai minės Žalgirio mūšio 600 metų sukaktį. Mūšiui vadovavo du lietuvių pusbro-

liai Jogaila ir Vytautas. Istorikas A. Šapoka savo „Lietuvos istorijoje“ rašo: „Lenkų kariuomenė mūšiui rikiavo Zindramas iš Maškovičių, o lietuvių kariuomenę – pats Vytautas. Jogaila, specialios sargybos saugomas, išklausė net kelias šv. Mišias paeiliui, o Vytautas, keisdamas pavargusius arklius, su keliais palydovais skrajojo tarp kariuomenės eilių, duodamas paskutinius įsakymus. Visų viršininku buvo laikomas Jogaila, ir jis turėjo duoti ženklu mūšiui pradeti. Vytautas buvo sudarytosios karo tarybos pirmininkas, todėl jisai buvo ir t i k r a s i s m u s i o v a d a s. Mūšio laimėjimo nuopelnas, be abejo, priklauso Vytautui.“

Kartą manęs paklausė garbus amžiaus sulaukęs partizanas, karys savanoris: „Paiškink, meldžiamasis, kodėl Žalgirio kautynių laimėtojai nesivijo bėgančiu kryžiuočių iki Marienburgo pilies, kurią paėmus, ir Rytprūsiai būtų išvaduoti?“

„Tikslesnį atsakymą galėtų duoti Lietuvos istorikas, Lietuvos politikas ir Lietuvos karys,“ – atsakiau, nesiryžęs prisimiinti trejopą statusą vienu metu.

Edmundas SIMANAITIS

Dėl pilietybės – derybos su „draugais“?

Jaučiuosi pasimetęs Pauliaus lietuvių bendruomenės (PLB) sukelty ginčų dėl LR pilietybės logikos dulkėse. Manytume, Lietuvių atkūrus nepriklausomybę, o lietuviams atgavus Tėvynę, turėjo pasikeisti ir išeivijos bendravimo su Lietuvos valstybe forma ir būdai. Atkūrus valstybę, užsienyje atsidūrės Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas (VLIKas) sustabdė veiklą ir užsienyje dirbę diplomatai perejė LR Užsienio reikalų ministerijos žiniom.

Dalis mūsų tautiečių užsienyje atsidūrė kaip bėgliai nuo priespaudos jau Rusijos caro okupacijos laikais. Dėl dviejų pasaulinių karų ir kelių prieš okupaciją užsienyje atsidūrė net kelios pabėglių nuo priespaudos kartos.

Kaip matome, vėliausioji, švelniai tariant – „pasitraukėlių“, karta sukelia Tėvynėi Lietuvai didžiausią skausmą, nes šiuo metu karų ir okupantu ekonomiškai ir dvasiškai nuteiotai Lietuvai atstatyti reikia stiprios dvasinės ir ekonominės sveikatos bei jos vių vaikų turimų intelektualių išteklių.

Deja, Lietuvių atkūrus neprilausomybę, okupaciniais

metaisveikus PLB, lyg to faktą nepriapintų, nepakeitė neisavoveiklos pobūdžio, nei pavadinimo, kad ir į buvusį „Užsienio lietuvių draugiją“, jei tiksliai prisimenu.

PLB vadovybė užsispyru- si laikosi kažko panašaus į lietuvišką pasaulinę valdžią. Kai kurie jos reikalavimai, ypač Lietuvos Respublikos pilietybės klausimui, dvelkia bandymu šokdinti Lietuvos Vyriausybę pagal iš tono išėjusių geopolitinę muziką. Idomiausia, o gal keičiausia, kad į Pauliaus lietuvių bendruomenę nepriimami mes, Lietuviuje gyventantys lietuvių. Lyg mes gyventume kitoje, Veneros ar Marso, planete. Tai patyriau asmeniškai. Gyvendamas JAV daugelį metų buvau PLB nariu. Iš tikrujų apie 1950-uosius buvau Lietuvos bendruomenės (LB) nariu, kai dar nebuvo nei JAV, nei Kanados, nei Australijos LB. Mat Konektikuto valstijoje, Stamfordo mieste, netoli Niujorko, apie 50 dviejų kartų lietuvių išeivių susibūrė į „Stamford Lithuanian Community“ – Stamfordo lietuvių bendruomenę Lietuvos laisvės bylą ginti. Tik vėliau VLIKas suorganizavo PLB. Ir staiga, grįžęs Lietuvon, esu iš-

metamas iš PLB! Nejaugi grįžimas Tėvynėn tapo nusikaltimu? Nemanau, kad taip mano PLB vadovybė.

Tad kur tokios filosofinės tautos suskaldymo šaknys? Matau tik vieną kilmę: įsikabinimas į antilogišką politinį filosofinį melą, kai dažlis Tėvynė palikusių tautiečių pagal okupacinius dėsnius apjungia ir atstovauja visą tautą. Okupacijos metais tarp kitų pareigų JAV lietuvių bendruomenėje, buvau ir delegatu į Pasaulio lietuvių Seimą Niujorke. Tada mes atstovavome ir okupanto nutildytą pagrindinę lietuvių tautos dalį okupuotoje Tėvynėje. Todėl prieš porą metų Vilniuje vykusiame PLB Seime kantriai sėdėjau kamputuje ir klausiausiu kalbų. Tai gerokai praplėtė mano suvokimą dėl dabartinės emigracijos ir LR pilietybės.

Pertraukos metu pakalbinaujauną, gerokai pasireiškusią siūlymais, ką Lietuva turėtų daryti pasitraukėliams emigraciją palegvinti, moterij. Paklausiau: „Kada grįsite Lietuvon?“ Jigarsiai nusikartojo ir drauge su kita PLB seimūne apipylė aiškinimais „kodėl ne“.

(keliamas į 3 psl.)

Liberalizmo akibrokštai

Optimali tautos būsena yra savoje nepriklausomoje valstybėje. Valstybę kuria ir valstybingumą tvirtina tauta, demokratinė – pilietinė tauta. Todėl jaunos demokratijos šalyse svarbiausiu procesu laikytinas pilietinės visuomenės ugdymas bei formavimas.

Dešimtmecius kentusi sovietinę vergiją visuomenė iškart netapo pilietine, didžioji jos dalis iki šiol pasiliko „liaudimi“, kuriai tautišumas, valstybingumas, pareiga, atsakomybė, dora tebera sunkiai suvokiamos abstraksijos, į tikrujų vertybų skalėji dar negrižta. Tik atkurta laisvė be kliūčių iškart pateko į apyvertą, tačiau, apvilkta demokratijos rūbū, ji netapo išsvajotu laisvės angelu, o virto patvorių kekše. Toki virsmą lémē nesuvoktos, neišugdytos ir negaivinamos iš praeities minėtos vertybės, liberalizmo įsigalėjimas.

Saldus žodis laisvė, iš jo kilięs liberalizmo pavadinimas, ir labai saldus tiems, kurie dešimtmecius nešė vergijos pančius. Ar ne todėl liberalizmas taip iškart įsigalėjo ir Lietuvoje.

Gilesnės minties filosofai teigia, kad liberalizmas pats vienas, neturintis tvirtos paraminės idėjos reiškinys, egzistuoti negali. Anot iškilaus rusų filosofo N. Berdajevos, liberalizmas gali egzistuoti, vaidinti pozityvų vaidmenį tik drauge su konservatyviuoju pradu. Taip ir yra senos demokratijos šalyse.

Lietuvoje, kaip iškreiptas laisvės suvokimas, liberalizmas įsigalėjo valdant buvusiai partinei nomenklaturai. Ar ne dėl perdėtai liberalaus elgesio buvo išgrobstyti kolūkiai, įmonės, bankai, kitoks valstybės turtas? Kuo dėl liberalizmo virto žiniasklaida? Užuot ugždusi pilietinę visuomenę, kėlus pareigos, atsakomybės, dorovės vertebes, ji maitina liaudį kultūros ir civilizacijos kanalizacijos turiniu, propaguoja smurtą, nusikaltimus, seksą, tikrasias vertebes gnuždo, žlugdo. Iš juodojo verslo spaudos, radijo ir televizijos magnatai krauna sau milijonus, tenkina savo hedonistinius ir utilitarinius poreikius.

Nepopulariai skamba „kietą ranką“ ir „baimę“, tačiau jos gali būti išganingos. Valdžios prievara liaudžiai (tos liaudies labui) yra net seniausiai demokratijų šalyse; valdžios išieško mokesčius, kontroliuoją įstatymų vykdymą, prasikaltusius įstatymams baudžia. Samoningas pilietis, suvokdamas valsty-

bės ir valdžios siekius, laikosi valdžios priimtų įstatymų, taisyklių; pareigos ir atsakomybės jausmų vedamas, jis laisvanoriškai prisijima prie vertą sau. Nesamoningam piliečiui tokią prievertą visuomenės ir jo paties labui tenka taikyti iš šalies. Be kietos rankos čia neapsieisi, nors ir kaip liberalizmas tokiam elgesiui priešintusi. Kaip sveikos savisaugos jausmas nesamonitoringam piliečiui reikalinga ir baimė. Juk nemokantis plaukti bijo bristi į gilesnį vandenį, be apsaugos priemonių net ugningės bijo eiti į ugnį. Baimės reikia pažeisti įstatymą, nusikalsti, peržengti laisvės ribas. „Drąsuolius“ turi stabdyti kieta ranka, nors liberalizmas tam ir labai prieštarautų.

Mūsų sostinės visuomenė neseniai ištebėjo miesto mero Viliaus Navicko leidimu vykusį géjų paradą bei karos veteranų bei jiems prijaučiančiu su sovietine atributika mitingą greta Katedros ir Mindaugo paminklo. Liberalių nuostatų ir elgesio (kartais begediško) meras, rinktas į savivaldybę kaip TS narys, akivaizdžiai konservatyviojo prado né pėdsako neturi, tačiau TS-LKD vadovybė, turinti koaliciją su liberalais, sudrausminti savo narį neišdrįsta.

Nepamiršo visuomenė liberalo Seimo nario Gintaro Steponavičiaus iniciatyvos panaikinti privilomat vėliavos iškėlimą prie individualių bei kitokių pastatų Valstybės švenčių dienomis. Socialdemokratams padedant, ta iniciatyva buvo palaikyta ir priimta. Tačiau visuomenei pri mygtinai reikalaujant, tvarka buvo atstatyta. Pasirodo, neilgam... Radosi kitas, taip pat pilietinės brandos stokojantis liberalas, teisingumo ministras Remigijus Simašius, siūlantis panaikinti pareigų gyventojams bei įmonėms švenčių dienomis kelti Lietuvos valstybės vėliavą prie pastatų, kuriuose yra įsikūrę. R. Simašiaus teigimu, vėliavos kėlimas visų pirmą turėtų būti veiksmas iš pilietinių paskatų, o ne teisinė pareiga.

Jeivalstybė su savo simboliais liberalui néra vertybė (teisingumo ministrui!), iš kur geras pilietinės paskatos „liaudyje“? Kasgi nutikyt, jei tik iš pilietinių paskatų būtų mokami mokesčiai, laikoma si saugaus eismo taisyklių?.. Liberalizmo akibrokštus, kaip nebrandaus pilietiškumo apraiškas, privalu stabdyti.

Algimantas ZOLUBAS

Išeivijos poetės kūrybos vakaras – partizanams atminti

Liepos 9 d. 17 val. Kaune, Maironio lietuvių literatūros muziejuje, įvyks išeivijos žurnalistės, poetės, rašytojos Eglės Juodvalkės kūrybos vakaras. JAV gimusi ir Čikagoje gyvenanti poetė kartu su aktore Olita Dautartaite, dalyvaujant JAV lietuvių bendruomenės reikalų vedėjui Lietuvos Leonui Narbučiui, pristatys savo dar nepublikuotas eiles iš ciklo „Partizanai“.

E. Juodvalkė „Tremtinui“ pasakojo, kad jai dideli įspūdžiai paliko Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro į Čikagą atgabenta paroda „Karas po karą“. Pamačiusi šią parodą poetė nusprendė sukurti eilėraščių ciklą, skirtą Lietuvos partizanams. Tai 15 eilėraščių, skirtų partizanams, jų vadams atminti. Eilėraščius atskiru leidiniu žada išeisti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras.

„Eglė Juodvalkė – moderni poetė, ir tuo brangesnė, kad įšiuolaikine poezią išleidžia tokias nemodernias temas kaip Tėvynės meilė ir patriotiškumas. Lietuvoje ji pasirodė kaip išskirtinė menininkė, sugedėnusi mūsų kūrėjus, bijančius būti lietuvių patriota, – taip poetė „Varpe“ (Nr. 42) apibūdino straipsnio autorė Audronė Škiudaitė. – Pasirodo, Lietuvos inteligentų supratimui, patriotas – už kultūros srities ir patriotinė poezią – jau ne-

be poezija, o pamokslavimas. Bet šiu eilucių autorei, gerai žinancią Amerikos lietuvių papročius ir jausmus, Eglės pasinėrimas į partizanišką tematiką tiesiog reiškia brandą: ji pažiūri, jog yra atsakinga už savo kartą ir privalo pratęsti tėvų karto patriotinę tradiciją“.

Lyg patvirtindama šiuos A. Škiudaitės žodžius, duodama interviu „Tremtinui“ E. Juodvalkė mūsų skaitytojų praše pagalbos. Ji ketinanči skirti stipendiją Lietuvos aukštojoje mokykloje studijuojančiam kurio nors Lietuvos partizano palikuonui, reikalingam paramos. Stipendija būtų skirta iš jos tévo Antano Juodvalkio, buvusio korporacijos „Neo Lituania“ veiklaus nario, fondo. Labiausiai E. Juodvalkė domina Vytauto Didžiojo universitete humanitarinius mokslius studijuojantys galimi Lietuvos partizanų palikuonys. Jei „Tremtinio“ skaitytojai žino apie tokius tautininkų idėjomis neabejingus studentus, prašome pranešti „Tremtinio“ redakcijai.

Eglė Juodvalkė gimė 1950 m. lietuvių išeivių šeimoje Jungtinėse Amerikos Valstijose. Mokoši Čikagos universitete ir šeštadieniniame Pedagoginiame lituanistikos institute. Beveik 20 metų dirbo „Laisvosios Europos“ radijo Lietuvos skyriuje Miunchene, Vokietijoje. Keletų poezijos rinkinių ir autobiografinės knygos autore.

„Tremtinio“ inf.

Dėl pilietybės – derybos su „draugais“?

(atkelta iš 2 psl.)

Šiandien tie opūs klausimai, kaitinami PLB vadovų žarstomomis žarijomis, apsunkina bėdomis apsikrovusių Lietuvos valdžią.

Maloniai nustebino per televiziją pagautas Lietuvos valdžios atstovo – Seimo nario Vytenio Andriukaičio prie politinės tikrovės priartinančios (maždaug tok) pareiškiimas: „Juk užsieniuose gyventantieji nežino tikrovės apie mokesčius Lietuvoje“. Jeigu užsienyje susidarys du trečdaliai balsuotojų, jie nulems Lietuvos mokesčių reikalus. Nors labai retai pasitaiko, kad mano ir V. Andriukaičio politinės pažiūros negincytinai sutaptų, laikausi principo, kad palankiai vertintinas kiekvienas drąsiai pasakytas tiesos žodis, iš kur jis beatsklistų. Todėl sveikinu šį Lietuvos valdžios asmens pasakyta švesą skleidžiantį žodį. Tačiau manau, kad jei net 51 procentas balsuotojų susidarytų iš užsienio piliečių, Lie-

tuvos valstybę ištiktų avarija, nes išsilaikius dabartinėms diskusijoms dėl pilietybės, di-duma tokį balsuotojų būtų Lietuvą palikusieji dėl skanesnės „sriubos šaukštė“. Šie „piliečiai“, tikėtina, apdėtų mokesčiais Lietuvos pensininkus, kad patys galėtų srėbti „tirštesnę sriubą“. Todėl būkime tvirtesni diskutuodami pilietybės (jos atsisakančiems) klausimu ir kalbėkime su Užsienio lietuvių bendruomene, o ne su melagingo priedangos miglose tebeveikiančia, savas dienas atgyvenusia PLB.

Neseniai PLB pirmininkė mus čia įspėjo, jog jei nepatenkinsime PLB reikalavimų dėl pilietybės, prarasime Lietuvos „draugus“ užsienyje. (2010 m. balandžio 20 d. „Lietuvos žinios“, straipsnis „Lietuva gali likti be draugų“). Išėtų, kad jau dabar jie ne lietuvių, o tik Lietuvos „draugai“.

Negi tikrai vyksta tokios keistos derybos?

Vilius BRAŽENAS

Nuimkim gedulo šyda, suburkim tautą vilčiai

Paminėjome Lietuvos valstybingumo praradimo 70-ąsias metines, didžiųjų trėmimų ir tautos naikinimo pradžią. Šiemet daug kas pažymėta kitaip, net žodis „okupacija“ pabrėžtas garsiau ir ryškiau, savoka „gedulas“ neteko savigražos ir kaltės atspalvio. Gal persirgome Stokholmo sindromu ir nebegrabsime buvusių vergvaldžių? Vilniaus katedroje kunigas ragino padarius atgailą sutelkti dėmesį į viltį. Katalikų Bažnyčia visada kvietė atsiesti ir pakilti.

Bene pirmą kartą iš Seimo tribūnos išdrįsome prabilti apie sovietų okupaciją ir atskleisti dalį tiesos apie kitos valstybės kariuomenės bei jos slaptųjų tarnybų grubų vaidmenį aneksuojant Lietuvą ir bandant jos žmones bei ūkių pajungti atėjūnams. Okupacijos pradžios eiga – 1940 metų birželio 15 dienos ultimatas, Jame išdėstyti kaltiniai nebūtais dalykais mūsų pareigūnams, šimtatkstančių Raudonoji armija, užplūdusi Lietuvos miestus ir kaimus, naujos vyriausybės sudarymas, diriguojant sovietų emisarui Dekanozovui, vi suotinės baimės atmosfera, naujos tvarkos palaikymo demonstracijos, gausiai dalyvaujant mažumų veidams, – tai tik okupacijos pasekmės. Taip pat ir Lietuvos vadovų, kariuomenės vadų, patriotų suėmimai bei deportacijos dar prieš vadinamojo liaudies Seimo rinkimus ir sovietų valdžios paskelbimą.

Lietuvos Prezidento A. Smetonos ir kai kurių Vyriausybės narių pasitraukimas į užsienį sovietų propagandos panaudotas kaltinant juos nesipriešinimu okupantams, tačiau faktiškai buvo stengiamasi nukreipti dėmesį nuo kaltųjų nekalniems. Okupantams tik reikėjo Prezidento parašo įvykiams įteisinti, bet A. Smetona buvo įžvalgesnis. Dar daugiau, Kybartų aktais A. Smetona atleido A. Merkį ir jo sudarytą prosovietinę Vyriausybę, paskyrė Ministrų pirmininku Stasių Lozoraitį, pavesdamas jam pavaduoti Prezidentą. Tokie veiksmai ardė sovietų planus savanoriškam susijungimui įteisinti, todėl Dekanozovas pačių okupantų netrukus buvo sušaudytas.

Lietuvos okupacijos mechanizmas buvo atskleistas JAV kongreso tyime ir 1954 m. paskelbtas knygoje „Baltijos šalių užgrabta byla“. Šis leidinys 1997 metais

išėjo lietuvių kalba Vilniuje. Sajūdžio metais okupacijos eiga atskleista ir paskelbta daugelyje knygų, tarp jų apie Ribentropo–Molotovo paktą bei slaptuosius protokolus. Atkūrus nepriklausomybę ši medžiaga 1991 metais padėjo sugrįžti į laisvą tautą šeimą.

1992 metais po neeilinių Seimo rinkimų įvaldžią grįžus buvusiems okupantų auklėtiniams buvo pamiršta tikroji Lietuvos istorija. Niekindami Lietuvos nepriklausomybę, staiga svorį įgavo truskų tipo istorijos profesoriai. Jų iškilimas keistai sutapo su turto privatizavimo pradžia ir naujosios nomenklatūros bei įvairaus pluko buvusiųjų atgimimui. Akcentai istorijoje sukeisti – nuo nepriklausomybės su buvusiais trūkuais į sovietinių pasiekimų garbinimą.

Kad pasijustų stipriau, naujai atgimę senieji nomenklatūrininkai, norintys gyventi dar geriau, pasikinkę senąją, bet sumodernintą ideologiją. Jų dalis pasisavino partijų šūkius, pasivadinę įvairių pakraipų liberalais, teisingais, darbiečiais, vėliau net krikščionimis ar atgimusiais nepriklausomais, bet, anot žymaus mūsų filosofo Antano Maceinos, – visi buvo bolševizmo atmaina. Pradėta aiškinti, kad okupacijos né nebuvo, nekaltų nevezé, lietuvių patys kalti, nes turėjo blo-gus vadus, skriaudė mažumas ir daug kitų nesamonijų. Naujoji valdžia leido gedeti, atgailauti, o jų prisigrobtas turtas tapo šventas ir neliečiamas.

Grįžusiems iš kalėjimų ir tremties išlikusiems nabagėliams teko menkos pensijukės, dar gedulo ir tolimos vilties minėjimai bei laisvės iliuzija nepriklausomybės jūroje. Beliko ieškoti kaltųjų, skaldytis ir nematyti visumos. Nėra čia ko lygintis su tikrais kovotojais už tai, kad visa žemė skaisčiai sužydėtų... Mes gedėjome, o jie vėl gyveno vis geriau, tik įteisinėturtą. Todėl vėl tenka prisi minti ir priminti.

1940 metų birželio 15 dienos minėjimas Kaune įvyko buvusiose miesto kapinėse Vytauto prospektė, prie paminklo „Žuvusiems už Tėvynę“. Keturi chorai ir ansambliai keitė kalbėtojus. Pasirodo, dar ne visi užmiršo, kad Raudonoji armija įžengė į Kauną tą pačią dieną, kaip ir nacių kariuomenė į Paryžių. Buvo buvusių miesto kapinės, okupantų išniekintos ir perva- dintos Ramybės parku, tapo

tarsi okupacijos metraščiu, atspindinčiu primirštus įvykius: jose neleista mineti Vėlinių, ypač deginti žvakucių ant savanorių ir lakūnų kapų, paminklas žuvusiesiems atitvertas trijų metų aukščio tvora, kaip lageryje, su-lyginti 1941 metų Birželio sukilėlių kapai.

Po 1956 metų Vengrijos sukilimo ir kauniečių rémimo demonstracijos 1957 metais susprogdintas paminklas „Žuvusiems už Tėvynę“, pukus Vlado Grybo paminklas Lietuvos mokyklos kūrėjui Juozui Vokietaiciui, sugriauti kiti žymūs veikėjų atminimo paminklai. Po kapinių sunakinimo archyvuose pakeisti net kapinių planai. Kaip Muravovo laikais, kad ir atminyje neišliktu...

Tauta negalėjo susitaikyti su pavergimu, orumo pažeminimu, valstybės aneksija. Dešimtmetį trukęs Lietuvos partizanų karas ir ginkluotų rezistenciją, pareikalavo per 20 tūkstančių aukų. Keli šimtai tūkstančių buvo ištremti. Po 1953 metų tautos pasipriešinimas virto ekonominiu ir kultūriniu. Okupantas keitė kaukes, kartais atleisdavo pancius, padalydavo dovanų, ordinų, kitokio pobūdžio „saldainių“, sovietinių taisyklių ribose net leido vogti. Bet jų tikslas buvo vienas ir ilgalaikis – Lietuva be dideles dalies lietuvių arba su lietuviškai kalbančiais, bet sovietiškai mąstančiais žmogystomis. Tai įgyvendinti padėjo dar carinės Rusijos laikais pagrįsti ir išbandyti metodai, apie kuriuos vietiniai nacmenai (taip paniekinamai vadintos tautinės mažumos) beveik nenutuokė. Juk mažai kas žinojo 18 amžiaus carinės Jekaterinos II gautus pamokymus susirašinėjant su prancūzų filosofu Volteru – nugirdyti okupuotas tautas. 19 amžiuje Rusijos Mokslų akademija išanalizavo padėti Lietuvoje ir pasiūlė, kaip greičiau surusinti lietuvius – per mišrias šeimas arba iš pradžių juos aplenkinus. Tai sekmingai panaudota Vilniaus krašte net 20 amžiuje jau sovietų laikais.

Privalome įsisavinti pagrindinę tiesą – buvusiems ir jų parankiniams buvome ir esame tarsi ašaka gerklėje, nes sunkiai pasiduodame jų žinomiems apibrėžimams ir susikurtoms taisykliems. Nors ir kaip menkintų mūsų istoriją, mūsų vadus – vis atgimstame.

(keliamas i 4 psl.)

Aptarė nuveiktus darbus

(atkelta iš 1 psl.)

Pasidžiaugta, kad į šį raginimą buvo atsiliepta ir tą rytą ne viename lange pleveno atminimo liepsnelė. Balandžio 25 dieną surengta eilinė ataskaitinė filialo konferencija. Gegužės 17-ąją – Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dieną po šv. Mišių aplankytos ir gėlėmis pagerbtos ne tik partizanų kapavietės Biržuose ir Pabiržėje, bet ir suorganizuota išvyka į girią, kur ruošiamasi pastatyti žymenį paskutinio Pilėnų té-

LPKTS Biržų filialo pirmininkės pareigas vėl patiketos Danguolei Žiūkienei

žūnijos vađo Stepono Giedriko žūties vietoje. Apsilankyta tariamoje vado bunkerio vietoje. Jau užsakytas ir pagamintas žymuo, tik dėl biurokratinės barjerų (reikalingas tik 50–60 kv. metrų miško plotelis jam pastatyti, tačiau tam būtina parengti detalujį planą, kainuojantį ne vieną šimtą litų) vis dar negalima pastatyti. Apie bunkerio atstatymą šiuo metu galima tik pasvajoti. Birželio 14-ąją – tradicinis renginys geležinkelio stotyje, akcentuojant 1949 metų trėmimų 60-metį.

Liepą iš Lietuvos šaulių organizacijos gavus malonią žinią, kad Biržams skiriama 1500 litų šaulių kapavietėms sutvarkyti, per du mėnesius buvo sutvarkytos ir atitinkamais užrašais pažymėtos buvusio miesto burmistro, šaulio Fridricho Jakšto, šaulių būrio vado, mokytojo Antano Gailiūno ir eilinio Jono Vadapalo kapavietės. Spalio 16 dieną dalyvaujant Lietuvos šaulių organizacijos vadovams bei Biržų jauniesiems šauliams jų buvo pašventintos. Lapkričio pabaigoje pagal pateiktą Nyderlandų paramos fondui „Tekantis vanduo“ parašką buvo gauta šiek tiek lėšų, tad buvo pakeisti filialo buveinės langai.

Po ataskaitinio ir revizijos komisijos pranešimų buvo išrinkta nauja LPKTS Biržų filialo taryba. Pirmininkės pareigos vėl patiketos Danguolei Žiūkienei.

Susirinkimo metu koncertuodamas choras „Tremties aidai“ šventė ir savo veiklos dvidešimtmetyj. Dainininkus sveikino ne tik saviškiai, bet ir konferencijos svečiai: TS-LKD politinio komiteto narys, LPKTS Panevėžio apskrities koordinatorius Algirdas Blažys, rajono savivaldybės administracijos direktorės pavaduotojas Rimantas Martinonis, Seimo nario Valdemaro Valkiūno padėjėja Danutė Martinkienė, Vlado Jakubėno muzikos mokyklos direktorė Rima Zuozienė. TS-LKD Biržų skyriaus vicepirmininkė ryšiams su visuomenė Laura Ruplėnaitė choristams įteikė Seimo narės Vincės Vaivedutės Margevičienės padėkos raštus.

Dar ilgai prie sunėštinių vaišių susirinkusieji dalijosi prisiminimais, dainavo patriotines dainas, o atsisekindami vieni kitiems linkėjo ne gresnio ir turtingesnio gyvenimo, bet sveikatos ir ilgiausių metų.

Valentinas DAGYS

Nuimkim gedulo šyda, suburkim tautą vilčiai

(atkelta iš 3 psl.)

Tūkstantmetį valstybingumas éjo į tautos genus. Todėl imta klastoti istoriją. Rusų išsivaizduojamos imperijos kūrėjais norėta padaryti Gedimina, Algirdą ir Vytautą (Novgorodo „Varpas“), Lenkijos Mokslų akademijos leidinyje Karalius Mindaugas dar prieš 10 metų vadintas mitiniu, nors išlikusiuose 13 amžiaus dokumentuose – bulėse – Popiežius jį vadino iškiliu valdovu. Vytautas vainikavo Žalgirio mūši prieš 600 metų. Strasbūro Šv. Petro Jaunojo bažnyčioje, viduramžių freskoje, Europos tautų eisenėje Lietuva pavaizduota su auksine karūna. O Rusija 19 amžiuje uždraudė Lietuvos vardą, bandė ištrinti kalbą.

Mes 20 amžiuje du kartus atkūrėme valstybingumą, esame NATO ir Europos Sajungos narai. Šių įvykių

nebūtų be A. Smetonos laikų nepriklausomybės, be partizaninio karo, be pogrindžio spaudos ir emigracijos veiksniių. Lietuva istorijos eigoje didvyriškai kovojo už savo teises ir valstybingumą. Mūsų atgaila ant Laisvės ir Nepriklausomybės altoriaus prikygsta milijonams širdžių. Pats laikas nusimti gedulo šyda, kurį norėtų matyti kai kurie kaimynai. Laikas pasikliauti Apvaizda, patiketi savimi ir turėti viltį.

Tautos dainius Bernardas Brazdžionis sunkią minutę rašė:
„Šaukiu lietuvių burtis prie lietuvių
Ir gyvą širdį prie gyvos širdies,
Kad tamsiamė vidurnaktį nežuvę,
Pakiltų rytmečiu gyventi ir žydėt!“

Sukruskime, suburkime save ir savo artimuosius, visą tautą vilčiai ir šviesiai ateiciā! Kito kelio nėra.

Arimantas DRAGŪNEVIČIUS

Vilnius pirmasis pasaulyje turės Tibeto skverą

Birželio 15 d., Lietuvai žymint 70-iasios sovietinės okupacijos metines, Vilniuje, menininkų ir kūrėjų pamėgtame Užupio rajone, buvo atidarytas pirmas pasaulyje Tibeto vardu pavadintas skveras. I atidarymo iškilmes atvykės Dalai Lamos atstovas Šiaurės Europai, Lenkijai ir Baltijos šalims Thubtenas Samdupas dekojo Lietuvos žmonėms už tokią gražią simbolinę paramą Kinijos Liaudies Respublikos dar 1949–1951 m. okupuotam Tibetui ir teigė, kad tai labai reikšminga ir reikalinga parama jo tautai. Jis tvirtino, kad dabar, kai jo šalį okupavusi Kinija yra kaip niekad ekonomiškai galinga ir laisvės prošvaistė tibetiečiams beveik nebešviečia, tai bus labai gera ir jaudinanti žinia Tibetui.

Iš tiesų simboliška, kad Tibeto skverą Vilniuje pavyko atidaryti būtent Lietuvai minint okupacijos 70-metį. Juk dar prieš gerus 20 metų mes kentėme sovietinę okupaciją, buvome maža šalis, tikėjome, kad pasaulis mūsų dar nepamiršo. Beje, Dalai Lama – dvasinės ir politinės Tibeto vadovas, šiuo metu reziduojantis Egzilyje Indijoje, pirmasis Lietuvą pasveikino atkūrus Nepriklausomybę.

Porą metų besitęsusi visuomeninių organizacijų ir pavienių veikėjų, menininkų ir kitų žinomų žmonių kova dėl šio skvero tapo lyg lakmuso popierėlis, rodantis, kad mūsų visuomenė néra iki galvo sumedžiagėjusi, besirūpinanti tik savo gerove ir abeijinga kitos tautos kančiai. Lakmuso popierėlis, kuris aiškiai parodė, kad gyvename demokratinėje, laisvoje šalyje. Mat Vilniaus miesto taryba nelengvai sutiko mažutį skverą sostinės Malūnų gatvėje pavadinti Tibeto vardu.

Tibeto laisvės rémimo grupėi pradėjus šią iniciatyvą, buvo kuriamos įvairios kliūtys. Žinoma, Kinijos ambasada taip pat neliko nuošalyje ir intensyviai pradėjo derėtis su sostinės politikais, kad tokio skvero nebūtų. Kaip žinia, Vilniaus politikai tikisi iš ekonomiškai galingos Kinijos investicijų ir verslo santykų, todėl ir buvo labiau klausomasi turtingųjų ir galinguju kiniečių bei nepaisoma Lietuvos piliečių demokratinės ir taikios iniciatyvos. Sugalvota įvairiausią priežascių skverui nesuteikti Tibeto vardo: iš pradžių aiškinta, jog tai prieštarauja Lietuvos užsienio politikai. Tačiau tokius argumentus paneigė Užsienio reikalų ministerija. Tada sakyta, kad skveras per arti Sv. Onos ir Bernardinų bažnyčių – neva šalia tokio galingo katalikiško centro negerai steigti budistinės šalies vardu pavadintą skverą. Tačiau šiuos argumentus atremė pranciškonai vienuoliai, tvirtinami, kad katalikų Bažnyčiai skveras tikrai netrukdytų. Vėliau miesto taryba šiaip sau vilkino priimti sprendimą.

Galiusiai prie prašymus ir peticijas teikusiu Tibeto rémimo grupės ir žinomų visuomenės veikėjų prisidėjo ir tokios organizacijos, kaip Lietuvos Sajūdis bei Lietuvos politinių kalinių ir tremtiniių sąjunga, parėmėsi Tibeto skvero idėją. Pastarosios orga-

nizacijos vienija daug Tėvynės sajungos – Lietuvos krikščionių demokratių partijos atstovų, į kurių nuomonę negalėjo neatsižvelgti šios partijos narys Vilniaus meras Vilius Navickas. Tad galima tvirtinti, jog pergalė pasiekta susivienijus skirtingų ideologijų ir kartu žmonėms bei visuomeninėms organizacijoms, branginančioms laisvės idealus.

Mažas, trikampis sostinės lopinėlis iš tiesų visai ir nepanašus į erdvę skverą, tačiau Užupio bendruomenė ir Jurgė Ivanauskaitė menanti Tibeto laisvės rémimo grupė pasistengė, kad birželio 15-ąją senus medžius apjuostą simbolinės budistinės Mandala, dailiai supiltos iš skaldytų žirnių, tibetietiškos vėliavos, savo pačių su-meistrautos lentelės su užrašu „Tibeto skveras“ ir pakili bei draugiška žmonių nuotaika. I atidarymą susirinko įvairių sluoksnių žmonės: ekstravagantiskai apsirengę menininkai, Užupio gyventojai, vedini vaikais ir šunimis, studentai, grupė Seimo narių, solidaus amžiaus buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, viešiems renginiams neabejingi Vilniaus žmonės. Skvero atidarymo iškilmes vedės aktorių Kristupas Kavaliauskas su pasididžiavimu išskleidé išblukusią savo prosenelio kario savanorio Trispalvę, kurią dar iš anos laisvos Lietuvos laikų išsaugojojo tremtinė močiutė. Dalai Lamos pasiuntinys T. Samdupas su didžiule pagarba klausėsi Lietuvos himno, kurį giedojo visi, tačiau gražiausiai – patys mažiausiai renginio dalyviai – vaikai. Susirkusiuju minia su tokia pat pagarba klausėsi tibetiečių himno įrašo, kuriam tepritarė vienas – Dalai Lamos atstovo – balsas. Paprasti, tačiau labai svarbūs ir reikalingi abipusės pagarbos manifestai.

Kaip tądien teigė disidentas, kunigas vienuolis Julius Sasnauskas, svarbus ne tik Vilniuje atsiradę Tibeto žemės lopinėlis, bet ir pats stovėjimas šiame skvere: „Siandien, kai ne tik minime Lietuvos okupacijos metines, bet ir dėkojame, kad ta okupacija bai-gėsi, argi ne mūsų šventa pareiga palaikti, prisiminti, solidarizuotis su tais, kurie dar neturi laisvės, net jeigu tas solidarumas nieko praktiško šiuo metu ir neduotų?“, – retoriškai klausė dvasininkas. Cituodamas Senojo Testamento žodžius: „Prisiminkite kalinius, tarsi patys būtumėte pančiuose“, kunigas atkreipė dėmesį, kad mums nereikia to „tar si“, nes daugelis žino, ką reiškia juose būti ir kaip svarbu, kai tave kas nors išdrįsta palaikti.

Atrodo, kad Lietuva greitu metu galės pasigirti ne tik tuo, kad pirmoji pasaulyje įsteigė Tibeto skverą. Kau-no miesto taryba ir meras A. Kupcinskas, stebėdami, kaip vangiai Vilniaus valdžia reaguoja į Tibeto skvero idėją, pareiškė tokį skverą atidarysiantys Kaune. Sprendimas jau priimtas. Tad antrasis pasaulyje Tibeto skveras taip pat turėtų būti Lietuvoje, Kaune.

Ingrida VEGELYTĖ

2010 m. liepos 2 d.

Tremties vaikai

Aušros Marijos VILKINĖS atsiminimai

Pabaiga.
Pradžia Nr. 22 (900)

Turėdamos aibę laiko, su galvodavome prižiūrėtojams pravardes: Stik, Žiogas (prisimenu, kad jis buvo geras), Vilkas ir kiti. Kalėjime buvo tokia tvarka: jei vesdavo į pirtį, reikėdavo visus drabužius neštis su savimi, kad iškaitintu nuo utėlių. Maistą palikdavome kameroje. Kol kalinės maudydavosi, sargybiniai kameroje darydavo išsamią kratą. Kaip anksčiau rašiau, kalėjime negalima buvo turėti metalinių žiogelių, adatų, segtukų plaukams ir panašių daiktų. Dar būdama Raseinių KPZ į savo žiemminio palto valtiną buvau prikaišiojusi adatų. Kalėjimo prižiūrėtojas perkrata dalijų rado, dalis visgi liko. Reikalui esant, gerai paieškojusios mes vieną kitą adatą vis rasdavome.

Nežinau kuri iš mūsų metalinių žiogelių buvo paslėpusi lašiniuose. Grįžtame iš pirties, žiūrime, kad lašinių dalis, į kurią buvo įkištasis žiogelis, nupjauta. Mūsų prižiūrėtojai, matyt, užkandai dalį lašinių „pasiskolino“. Mums buvo įdomu ir labai juokinga, ar prižiūrėtojas, prarijės nelėtą žiogelių, užsprings ar ne.

Būdamos tarp tokių pat nepilnamečių mergaičių, nors dabar jau kur nors vedamos turėjome rankas laikyti už nugaros, mes su Laimute tapome drąsesnės. Retkarčiais išdrįsdavome pro kameros langą plyšelį (tai buvo draudžiamą) pažiūrėti į „pragulką“ išvestus kitus kalinius. Kartą pamačiau mokytoją Antaną Babenską. Jis buvo Šiluvos pradinės mokyklos mokytojas, dažnai lankydavosi pas Berzinus. Mes buvome pažįstami. Mokytojas A. Babenskas už partizanų rėmimą buvo suimtas 1949 metų sausio 16 dieną mokytojų kambaryje. Vėliau nu teistas 25 metams lagerio. Pamatęs mane kameros lange susijaudinęs ženklais klause, už ką esu suimta. Méginau taip pat ženklais paaškinti, kad už pabėgimą. Nežinau, ar suprato. Tik gržusiu 1970 metais į Lietuvą sužinoju, kad jis žuvo Magadano lageryje.

Mūsų egzistavimas kalėjime tėsėsi. Nakties tylumoje girdėdavome, kaip mušdavo suimtuosius, kaip jie dejuodavo. Kartą naktį, matyt, iš tardymo atvilktas kalinys pradėjo šaukti: „Kalėjime žmones žudo!“ Kilo sąmyšis, bėgiojo prižiūrėtojai. Buvo baisu, iki ryto negalejome užmigti. Ir sekaničią dieną Regina Botyriutė negalėjo nusiraminti, vis verkė kartodama, kad mus visus nužudys. Nei jos mama, nei mes negalėjome nuraminti. Prižiūrėtojas iškvietė kalėjimo gydytoją.

Tas kameroje mergaitę apžiūrėjo, pasakė, kad naktį turbūt sargybiniai „pašutili“ (pa-juokavo), davė valerijonų lašą. Tuo ir baigėsi gydymas.

Birželio pabaigoje buvo suformuotas etapas, ir mus, tris kalines: Reginą Botyriutę, Laimutę Juškaitę ir manę, su kitais kaliniais iš Raseinių kalėjimo išvežė į Kauną, A. Mickevičiaus gatvėje buvusį kalėjimą. Po Kauno kalėjimo – į Vilniaus persiuntimo kalėjimą, vėliau traukiniu buvome nuvežtos į Leningradą. Čia prižiūrėtojai turėjo daugiausiai vargo su manimi, nes įstatymų žinovai leningradiečiai manęs nepriimdavo, kadangi neturėjau 14 metų. Pagal tų laikų instrukcijas, turėjome būti laikomos nuteistų nepilnamečių kalėjime, bet vienas iš viršininkų mūsų pasigailėjo, sakydamas, kad ne pilnametės nusikaltėlės mus „suės“. Taip pavežiojė po keletą kalėjimų mus visgi patalpino nuteistą moterų kalėjime. Sulaukusios sekancio etapo buvome nuvežtos į Vologdos persiuntimo kalėjimą.

Iki šiol mintyse matau didžiulę kamerą – vakarais sie nos raudonos nuo blakių, atrodydavo, kad visos juda. Kameroje buvo dviejų aukštų gultai. Visos trys buvome antrame gultų aukštė, kai visai šalia įsikūrusios kalinės viena kitai darė tatuiruotes. Visgi Dievopalaima mus lydėjo. Kartą per „pragulką“ (pasivaikščiojimą) prie mūsų susigūžusių trijulės priėjo jaunos, drąsios lietuviatės. Sakési, kad buvo ryšininkės ir dabar vežamos į Šiaurės lagerius. Per kitos dienos „pragulką“ jos mums pasiukojo ir padovanovojo juodus kaspinėlius, ant kurių spalvotais siūlais išsiuvinėjo Trispalvę. Gaila, kad neišsaugojau to kaspinėlio. Lietuve neteko sutikti né vienos iš šių šaunių lietuvių.

Iš Vologdos kalėjimo mus pervežė į Syktyvkaro kalėjimą. Kartu vežė nuteistą ryšininkę su maža mergyte, gimusią kalėjime. Kadangi kūdikis buvo maitinamas krūtimi, tai vaikas nebubo atskirtas nuo motinos. Sustojimuose, kaivai-ka reikėdavo išnešti pakvėpuiti tyro oru, mergaitė pas civiliai apsirengusius prižiūrėtojus nedavo, tiesdavo rankytes tik į uniformuotus sargybinius. Maža mergytė taip suvokė ją supantį pasaulį. Mes, daug vyresnės, jautėmės kaltos. Savo byloje Nr. 13668 radau 1949 metų kovo 14 dienos tardymo protokolą, kuriame pasirašiau, kad dėl man pateikto kaltinimo esu pilnai kalta. Kaltinimo išvadoje, kurią pasiraše Raseinių milicijos leitenantas Kalininas ir Raseinių MVD majoras Kačiusov, mane, 13 metų mergaitę, buvo siūloma nuteisti dvejiems metams lage-

rio ir, atlikus bausmę, išsiusti į buvusią tremties vietą. Mano baudžiamają bylą išsiusti „na rasmatrenije Osobovo soveščianija pri MVD SSRS“. Kokie čekistai turėjo būti žiaurūs, kad siūlytų nekaliems nepilnamečiams tokią bausmę.

Kitame nutarime, 1949 metų balandžio 11 dieną, nutarta, kad įvykdžiau nusikaltimą, tai yra pabėgau iš tremties neturėdama 14 metų (1947 metų rugsėjį man buvo tik 12 metų!), todėl negaliu būti teisiama baudžiamaja atsakomybe, bet per Raseinių kalėjimą Nr. 9 etapu būsiu grąžinta į buvusią tremties vietą, tai yra VRM Komijos ATSR. Kaip pasakė, taip padarė. 1949 metais rugpjūčio 31 dieną mudvi su Laimute po dviem mėnesių kelionės su ryšuliukais, o aš dar su man padovanotu senelio J. Žemaičio senu rudu „portfeliu“, buvome atvežtos į Kortkerosą. Iš II „učiastko“ iškiestas mano tėvelis, iš I „učiastko“ – Laimutės mama. Mus perdarė tėvams, kad toliau tėstume tremties vergiją. Šeimos tremties tėsėsi iki 1957 metų birželio 29 dienos. Tremtyje reikėjo du kartus, vėliau – kartą per mėnesį registruoti pas komendantą. Grįžusi iš Lietuvos mokiausi 6, 7 klasėje Kortkeroso vidurinėje mokykloje,

Mokslo metais komendantas leidimą vykti mokyti už 12 kilometrų į Kortkerosą nereikėjo. Vasaros atostogų metu privalėjome turėti tokį leidimą. Kartą, tik prasidėjus vasaros atostogoms, anksti ryta kartu su vokiete tremties Faifert, éjome į Kortkerosą. Abi neturėjome leidimų ir mus suėmė. Nuvedę į miliciją, tarp savęs vyrai komiškai kalbėjo, kad tą senę paleis, o jauna, tai aš, per 10 dienų išplaus po remonto visą milicijos pastatą. Komių kalbą šiek tiek mokėjau ir supratau, kad nusimato 10 dienų arešto. Milicijos viršininkui pasakiau, kad atėjau į Kortkeroso mokyklą atsiimti 6 klasės baimimo pažymėjimą. Tą kartą mane paleido.

Atkūrus nepriklausomybę, Lietuvoje galėjau peržiūrėti savo bylą. Norėjau sužinoti, kas tie „veikėjai“, kurie mums, nepilnametėmis, surašė sulaikymo protokolą, aresto orderius, mus tardė, teisė, „fabrikavo“ mūsų bylą. Iš kur į Lietuvą atsibaštė tiek negaliestingu pareigūnų, ar jie neturėjo savo vaikų, kad né vienam nesudrebėjo ranka vykdant tremties vaikų genocidą.

Mūsų bendroje su Laimute byloje Nr. 13668 visa tai vykdė Raseinių čekistai – Kalinin, Pigariov, Kačiusov, Jurav, prokuroras Molčianov ir Lietuvos TSR MGB pareigūnai – Lisenko, Semidijakin, Novikov.

Viešpatie, atleisk jiems, nors jie ir žinojo, ką darė...

Soeikiname

Garbingo 85-ojo jubiliejaus proga sveikiname LPKTS Tauragės filialo narę, buvusią Karagandos lagerių politinę kalinę Adelę PAULAITIENĘ-ZEMAITIENĘ.

*Éjai per akmeniuotą žemės kelią,
Nelengvas, o nelengvas buvo jis.
Galbūt todėl ir rankos jau pavargo
Ir kartais skauda nerami širdis.*

Jau Tavo atžalos tvirtai užaugo medžiai –

*Apgins nuo vėjų, jeigu jie užgrius.
Gyvenki, Adeliuke, daugel metų,
Tegul Tau padeda Dangus.*

Sveikatos, energijos, gražiausią gyvenimo dienų linki –
LPKTS Tauragės filialas

* * *

*Te niekad neapleis energija sparnuota
Ir akys šilumą jaunatvišką teskleis.
Širdis, tikėjimo žiedais apvainikuota,
Te niekada pavargti Tau neleis...*

Garbingo jubiliejaus proga sveikiname ilgametę, veikliausią LPKTS Palangos filialo tarybos narę Ireną STONKIENĘ. Su didžiausia meile ir dėkingumu linkime daug ilgų, šviesių, liepom žydičių vasarų, kilnių, prasmingų, Tėvynė puošiančių darbų, Dievo palaimos.

LPKTS Palangos filialas

Pastatykime paminklą Motinai

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga rengiasi pastatyti Kovotojų, žuvusių už Lietuvos Laisvę, Motinos paminklą Kauno buvusiose senosiose kapinėse.

Prie šio paminklo pastatymo galite prisidėti ir Jūs, Jūsų šeimų nariai, giminės, kaimynai, norimą paaukoti sumą pervesdami į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos DnB NORD banko sąskaitą Nr. LT864010042501566754. AB DnB NORD bankas, Kauno skyrius, banko kodas AGBLLT2XXXX, SWIFT kodas, adresas: Laisvės al. 86, LT-44250 Kaunas.

Dékojame paaukojusiems:

*Alvydui Dagiui – 200 litų,
Vytautui Jankauskui – 300 litų,
Zofijai ir Juozapui Algimantui Česevičiams – 300 litų,
Linai Stasiulevičienei – 100 litų,
Severinai Neverdauskienei – 50 litų,
Marcelei ir Jonui Leščinskams – 50 litų,
Vandai Mažeikienei – 100 litų,
Rimai Čekavičienei – 30 litų,
Juozui Rugieniui – 10 litų,
Verutei Augustinavičienei – 10 litų,
Pranui Rugieniui – 20 litų,
Teofilei Stankevičienei – 60 litų,
Rūtai Jasionienei – 50 litų,
Jonui Balinskui – 20 litų,
Bronei Kiudienei – 40 litų,
Danutei Aleininkienei – 10 litų.*

LPKTS pirmininkas Povilas Jakučionis

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumeratos indeksas – 0117.

Prenumerata kainuoja:

**1 mén. – 7 Lt,
3 mén. – 21 Lt.**

Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,75 Lt.

„Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį. Prenumerata priimama „Lietuvos pašte“ iki kiekvieno mėnesio 22 dienos.

Lietuvos laisvės armijos atminimui

„Šerkšnotą 1941 metų gruodžio 13-osios ankstyvą rytą, kai Vilniu dar gaubė nakties šešeliai, dylikia patriotiškai nusiteikusi jaunų karininkų su atsargos vyr. leitenantu Kaziu Veverskiu įkopė į legendomis apgaubtą kalną ir Gedimino pilyje iškėlė du dešinės rankos pirštus prisiekė kartodami rūsčius priesaikos žodžius. Visus jausmai buvo pakylęti, jaudrinti, nes jie stovėjo toje pačioje vietoje, kur kadaisi DLK Gediminas medžioklės naktį susapnavo staugianti geležinį vilką“, – knygoje „Uždegti laisvės žiburi norėjom“ rašo Česlovas Leonas Kareckas.

Tai buvo Lietuvos laisvės armijos įkūrimo pradžia. Slapta karinė organizacija užsibrėžė tikslą ginkluota kova iškovoti Lietuvos nepriklausomybę. Pagal turimas žinias, Vilniuje, Bokšto gatvės kampiniame name, antrame aukšte, buvo įkurtas pirmasis šstabas. Gedimino prospekte, 19 namo kiemo rūsyje, įkurta pirmoji spaustuvė. Štabo mašinistas buvo Algirdas Bielinis-Kudirka, buvęs LLAKRS narys, prieš porą metų išėjės Amžinojo poilsio.

LLA kūrimosi pradžia buvo sunki, nes daugelis bijojo gestapo. Organizacijos atsiradimas galėjo užsiutinti vokiečius, kad nepavartotu terorą. LLA nariai prieš vokiečius ginklo nekėlė, tačiau agitavo jaunimą netarnauti kariuomenėje, slėptis nuo Reicho darbo tarnybos. Artėjant antrajai sovietų okupacijai, LLA tapo masiškiausia pasipriešinimo okupacijoms organizacija, palikusi ryškų pėdsaką rezistencijos kovoje ir padėjusi pagrindus partizaniniams karui.

1944 metų vasarą, kai frontas Lietuvą padalijo į dvi dalis, Žemaitijoje, Platelių miškuose, buvo formuojami LLA kariniai daliniai, vadinti „Vanagais“, vykdomi karių apmokymai. Pagal galimybes kariai buvo siunciama į praeiti karinių disciplinų apmokymo kursą žvalgų mokykloje Karaliaučiaus krašte. 1944 metų rudenį kapitonas Adolfas Kubilius „nusileido“ iš Rytpriūsių desantininkų mokyklos ir norėdamas suvienyti kovotojus su kitais bendražygiais įsteigė Žemaitijoje Lietuvos laisvės armijos Žemaičių legioną. Pirmasis šstabas buvo įkurtas Skirpsčių k., Alsėdžių valsč., Pocių sodyboje. Veikė nuo 1944 metų lapkričio 17 dienos iki 1945 metų kovo 22 dienos. Štabe talkininkavo: Henrikas Petkevičius, Algimantas Šerstytiškis, iki 1945 metų pavasario palaikės reguliarų radio ryšį su Vokietija, Steponas Grybauskas, turėdamas meninių gabumų, profesionaliai klastojo sovietinius pasus, įvairias pažymas. Taip pat talkino Šarūnas Jazdauskas, Jonas Dūda, Henrikas Petkevičius, Onutė ir Antanas Každailiai bei kiti.

Antrojo pasaulinio karo nugalėtoja Sovietų sąjunga metė visas jėgas suaiktinti Lietuvos laisvės armiją. 1945 metų balandžio 22 dieną „Smerš“ karinių dalinių kariškiai Vilkų kaime, ūkininko Stanovičiaus troboje, areštavo vadą kapitoną Adolfą Kubilių. Praslinkus savaitei po Adolfo Kubi-

liaus suėmimo, kovotojai, pasiskirtę į dvi grupes, ėjo į buvusių štabo slėptuvę ir norėjo pernešti vertėbes į naujai įrengtas slėptuvės. Abi grupės pateko į NKVD suruoštą pasalą. Įvyko kautynės. Kautynių baisybes savo prisiminimuose apraše kautynių dalyvis, atkurtos Žemaičių apygardos vadas Steponas Grybauskas. Tekstas bus patalpintas ruošiamame Lietuvos laisvės armijos karių rėmėjų sąjungos knygos „LLA kovos Žemaitijoje“ antroje dalyje.

1944 metų gruodžio 28 d. LLA va-

Dumčius. Lietuvos laisvės armijos karių rėmėjų sąjungos penkerių metų veiklą apžvelgė LLA Žemaičių apygardos vado Vlado Montvydo duktė Irena Giedraitienė. Lietuvos laisvės armijos teisinius ir istorinius aspektus detalizavo socialinių mokslų daktarė Zita Sličytė.

Pasisakė Jaunujų „Vanagų“ atstovas, Plungės rajono Alsėdžių vidurinės mokyklos 11 klasės mokinys Kazys Lukošius. Jis paminėjo, kad Alsėdžių vidurinė mokykla yra įsitraukusi į patriotinę veiklą. 2009 metų

šinimo organizacijomis. Sudarydami Bendrą pasipriešinimo sąjūdį, 1949 m. vasario 16 d. susirinkę vadai įkūrė Lietuvos laisvės kovos sąjūdį. Iš 8 vadų 4 buvo įsilieję iš LLA: Jonas Žemaitis-Tylius, Petras Bartkus-Žadgaila, Bronius Liesys-Naktis ir Juozas Šibaila-Merainis. Partizaninis karas baigėsi 1953 metais, kartu su LLKS vadų žūtimi: tų metų gegužės 30 d. buvo suimtas LLKS vadas, partizanų generolas Jonas Žemaitis, rugpjūčio 23 d. žuvo Žemaičių apygardos vadas Vladas Montvydas-Žemaitis.

LLA štabo žūties 65-ųjų metinių minėjimo Seime dalyviai

das Kazys Veverskis iš Veliuonos į Kauną vežė slėpti LLA archyvą ir pakeliui atsūtikinai ant Nevėžio upės tilto, ties Kaunu, pateko į stribų ir enkavedistų spastus. Kazys Veverskis žuvo, tačiau organizacijos vadų ir narių gretos augo.

Siemet sukako 65 metai nuo pirmojo štabo sunaikinimo. Balandžio 24 dieną garbingas jubiliejus buvo minėtas Telšiuose, Nepriklausomybės aikštėje, prie paminklo žuvusiems partizanams. Po Šv. Mišių Telšių katedroje renginio dalyviai nuvyko į Alsėdžių valsč. Skripsčių miškus, prie paminklo, skirtos LLA Žemaičių legionui atminti. Gegužės 17 dieną šis jubiliejus buvo minimas ir LR Seime, parodų galerijoje. Minėjimą organizavo Seimo Pasipriešinimo okupaciniams režimams dalyvių ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisijos pirmininkas prof. A. Dumčius kartu su LLA Žemaičių apygardos vado dukterimi I. Giedraitiene.

I sostinė Vilniu, kur beveik prieš septynis dešimtmečius buvo žengti pirmieji Lietuvos laisvės armijos žingsniai, suvažiavo Laisvės kovų dalyviai ir kiti garbingi svečiai. Tylos minute buvo pagerbtai žuvę kovotojai už Lietuvos laisvę. Skambėjo Lietuvos himnas, patriotines dainas atliko Viðaus reikalų ministerijos vyru choras „Sakalas“. Sveikinimo žodį tarė Seimo Pasipriešinimo okupaciniams režimams ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisijos pirmininkas prof. Arimantas

vasario 2 dieną ši mokykla pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Lietuvos laisvės armijos karių rėmėjų sąjunga ir įsipareigojo organizuoti ir vykdyti bendrus mokyklos ir LLAKRS projektus. Jaunujų „Vanagų“ vardu nuoširdžiai pasveikino jubiliejaus proga, padėkojo už tévynės istorijos tyrinėjimą ir jamžinimą. Palinkėjo visiems ilgų prasmingų veiklos metų ir kuo greičiau su laukti nepriklausomos Lietuvos suklestėjimo.

I Lietuvos laisvės armijos karių rėmėjų sąjungos organizaciją buvo priimti du nariai. Garbingai įteikiti narių pažymėjimai ir prisegti organizacijos ženkliaukai telšiškiams Antanui Pilipavičiui ir Stasiui Bidvai. Vladas Montvydas, Žemaičių apygardos partizanų vadas, ne tik kovojo prieš okupantą ginklu, spauda, bet ir padėjo tremtiniam grįžti į tévynę. Paruoštus lietuviškus pasus patikimi žmonės vežė į Sibirą išdalinti tremtiniams. Daugelis tremtiniai grįžo, tarp jų ir paauglys Stasys Bidva, kuriam vado duktei dieną spaudė ranką priimdama į organizaciją. Minėjime apie Lietuvos laisvės armiją buvo parodytas dokumentinis filmas, sukurtas Vytauto Paulilio „Pro Patria“ studijoje.

Lietuvos laisvės armija atkurta su kariais rėmėjais

Lietuvos laisvės armija buvo suaiktinta. 1946 metais likę vadai ir kariai jungėsi su kitomis pasiprie-

šinimo organizacijomis. 2005 metais Kauno įgulos karių ramovėje įkurtos LLAKRS tikslas: išsaugoti ir jamžinti Laisvės kovotojų atminimą, rengiant minėjimus, rinkti istorinę medžiagą apie Lietuvos laisvės armijos veiklą, ją saugoti ir publikuoti, leisti prisiminimų knygas, vykdyti šviečiamąjį veiklą mokyklose ir vienuomenėje, palaikyti ryšius su patriotinėmis organizacijomis. Kad lietuvių kova dėl laisvės nedingtų istorijos labirintuose, kad liktų atities kartoms, mes vykdome organizacijos tikslus.

„Lietuvių kova dėl laisvės – amžina“ – užrašas byloja ant paminklo, skirto LLA Plateliuose, Plungės rajone. Isaiškintos 1944 m. „Vanagų“ stovyklos komendantu ltn. Juozu Barzdos-Klevo žūties aplinkybės ir palaidojimo vieta, ant kapo pastatyta paminklas. Stendas prie Lešnalių ežero, Platelių apylinkėje, byloja 1944 m. gruodžio 14 d. penkių LLA desantininkų nusileidimą. Platelių miestelis didžiavosi svečių gausa minint LLA įkūrimo 65 metų ir LLA „Vanagų“ 65 metų jubiliejų. Kiek būta malonaus bendaravimo, klausimų svarstymo konferencijų ir organizacijos saskrydžio metu. Daug ryžto ir dėmesio pareikalavo knygos „Lietuvos laisvės armijos kovos Žemaitijoje“ pirmos dalies išleidimas ir „LLA kovos Žemaitijoje“ antros dalies paruošimas.

Irena GIEDRAITIENĖ

2010 m. liepos 2 d.

Gedulo ir Vilties diena Klaipėdoje

Birželio 14-ąją prie buvusių politinių kalinių ir tremtiniių buveinės Klaipėdoje rikiavosi iškilminga eisena. Plazdėjo vėliavos, žibėjo Karinių jūrų pajėgų pučiamųjų orkestro, vadovaujamo P. Memėno, instrumentai. Į rikiuotę stojo kariai, Lietuvos šaulių sąjungos Klaipėdos aps. jūrų šauliai, Tėvynės sąjungos vyresnieji ir jaunimas. Pirmą kartą dalyvavo Klaipėdos taurinio jaunimo sąjunga. Tačiau daugiausiai susirinko žmonių, praėjusių sunkų nelaisvės kelią. Rankose – gėlės ir žvakės, nes daugelis iš jų be Memorialo įmūryto akmens, kito žuvusių artimųjų kapo neturi. Regis, beveik viskas taip pat, kaip ir pirmaisiais metais po Nepriklausomybės atkūrimo. Lyg ir nepastebime, kad veidai jau kiti, kad šiuo metu eisenoje dalyvavo tik tremtiniai vaikai, kurie b r a u k d a m i

ašarėles prašė duonytės, o motinos skaudama širdimi suko akis į šalį, nes duonytės nebuvu...

Prie Tautos Kančios paminklo skambėjo Klaipėdos dekanu kunigo V. Viktoravičiaus, Klaipėdos PKTS pirmininko V. Mickaus, uostamiesčio mero R. Tataškevičiaus, 1941-ųjų metų tremtinės D. Jurgutienės žodžiai. Savo apsilankymu tautos kančių atminimą pagerbė ir Klaipėdos aps. įgulos viršininkas, Karinių jūrų pajėgų vadadas, flotilės admirolas

Kęstutis Macijauskas.
Iš nueito kančių kelio patirties buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai supranta, kodėl šiandien tauta eina klupinėdamas, lyg nemokėtų eiti tiesiai. Supranta, kad dažnis Lietuvos žmonių turi iš naujo mokyti mylėti Tėvynę, kalbą, žemę ir savo artimą. Tik visko netekės supranti, ką turėjės. Už tai šią Gedulo ir Vilties dieną Kristaus Karaliaus bažnyčioje ir meldėsi buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai.

Ona PADVARIETIENĖ

Klaipėdiečiai paminėjo Gedulo ir Vilties dieną

Skelbimai

Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) dienos renginiai Kaune

Liepos 6 d. (antradienį):
10 val. šv. Mišios Sv. Mykolo Arkangelo (Įgulos) bažnyčioje;

12 val. Vyčio Kryžiaus ordino vėliavos pakėlimo ceremonija Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje;

13 val. Krašto apsaugos savanorių pajėgų XX sporto žaidynių atidarymas S.Dariaus ir S. Girėno stadione;

19 val. gėlių padėjimas ir Žalgirio mūšio 600-ųjų metinių paminėjimas prie Vytauto Didžiojo paminklo Laisvės alejoje;

19.20 val. eisena į Kauno pilį;

20 val. paminklinio akmens Kauno seniūnui, Žalgirio mūšio karvedžiui Jonui Sungailai atidengimas ir J. Mateikos paveikslė „Žalgirio mūšis“ pristatymas Kauno pilies prieigose;

21 val. Vidmanto Bartulio oratorijos „Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Vytauto padėka Lietuvai ir jos žmonėms, laimėjus Žalgirio mūšį“ premjera, skirta Žalgirio mūšio 600-osioms metinėms Kaune Santakos slėnyje;

22 val. lietuviškų karo dainų „Kur lygūs laukai“ vakaras su Veronika Poviloniene Santakos slėnyje.

Kviečiame dalyvauti.

Kauno Panemunės senelių namuose (Kurtinių g. 1d) veikia buvusių Igarkos tremtiniių Albinos Pupelytės-Gustienės ir Romos Morkūnaitės-Radzevičienės rankdarbių paroda, skirta 62-osioms trémimo į Igarką metinėms atminti.

Malonai kviečiame apsilankyti.

Užjauciamė

Mirus buvusiai tremtinei, gydytojai

Janina Paulinai ČERNIAUSKIENEI, nuoširdžiai užjauciamė artimuosius.

Buvusių tremtinų piligrimų klubas „Saulėgrąža“

Liepos 6-ąja sugiedokime

„Tautišką giesmę“!

Prieš metus Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečio proga visi kartu giedojome „Tautišką giesmę“. Tai buvo diena, kai visų lietuvių širdys plakė dažniau, kai pasididžiavimas savo kilme sujungė visą pasaulį.

Kurkime naują mūsų laikų tradiciją ir liepos 6 dieną 21 valandą visi kartu vėl sugiedokime Lietuvos himną – „Tautišką giesmę“!

Pradékime didžiuotis savo šalimi.

Dėmesio!

Kitas "Tremtinio" numeris išeis liepos 16 dieną.

ILSEKITĖS RAMYBEJE

Pranas Juzukonis

1928–2010

Gimė Kaišiadorių r. Šukiškių k. gausioje ūkininkų šeimoje. Vėliau su tėvais persikelė gyventi į Bertešiūnų k. Pranas buvo Didžiosios Kovos apygardos A rinktinės partizanas. 1950 m. suimtas. Kalėjo Vorkutos lageriuose. 1957 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Žiežmariuose ir dirbo Melioracijos statybos valdyboje. Sukūrė šeimą. Užaugino du sūnus ir dvi dukteris. Sulaukę didelio būrio vaikaičių. Buvo aktyvus LPKTS Kaišiadorių filialo ir LLKS narys. Jam suteiktas kario savanorio statusas.

Palaidotas Žiežmariai kapinėse.

LPKTS Kaišiadorių filialas

Albina Miliauskaitė-Žadeikiene

1928–2010

Gimė Navininkų k., Seirijų valsč., ūkininkų šeimoje. Anksti įsitraukė į rezistenčinė veiklą, buvo Dainavos apyg. ryšininkė Neužmirštuole. 1949 m. suimta, tardyta Alytaus, vėliau Kauno, Vilniaus saugame. Kalėjo Taišeto lageryje. Dirbo įvairius sunkius darbus, paskutiniai metais kepė duoną – atsirado galimybė truputį padėti draugėms. 1956 m. reabilituota, grįžo į Lietuvą, rado belaukiantį jaunystės drauga Vytautą ir sukūrė šeimą. Užaugino dukterį. Gyveno Kaune, dirbo „Tartu“ restorane padavėja.

Nuoširdžiai užjauciamė dukterį, vaikaičius, artimuosius. LPKTS Kauno skyrius ir buvę Taišeto politiniai kaliniai

Jurgis Vilkas

1908–2010

Gimė Margininkų k., Panemunės valsč., Kauno r., ūkininkų šeimoje. Anksti pradėjo ūkininkauti, bet netrukus išėjo dirbtį savarankiskai. Tarnavo inžinerijos batalione Panemunėje, turėjo puskarininkio laipsnį. Apdovanota kario sayančio medaliu. 1944 m. tapo partizanu. Buvo Taurų apygardos rezervinio būrio vadasis. 1949 m. NKVD suimtas, nuteistas 25 metams. Kalėjo ir dirbo Magadano sr. kastenito rūdos šachtose. Po šešerių kalinimo metų grįžo į Lietuvą.

Palaidotas Kauno r. Užliedžiu kapinėse.

Jonas Lukšė

Povilas Radzevičius

1927–2010

Gimė Rūdupio k., Prienų rajone. 1948 m. suimtas ir nuteistas 10 m. lagerio, namai sudeginti. Jo tėvas buvo suimtas 1945 m., mirė Sverdlovsko sr. lageriuose. Povilas kalejo Vorkutoje, dirbo 8-oje anglies šachtose. 1955 m. Kūčių varakai grįžo į Lietuvą. 35 metus dirbo Prienų rajkoopajungoje. Atkūrus Lietuvos neprisklausomybę buvo LPKTS Prienų filialo tarybos narys. Darbštus, sąžiningas, doras žmogus nuėjo garbingą gyvenimo kelią.

Palaidotas Prienų kapinėse.

Sūnaus šeima

Adelė Rudminaitė

1924–2010

Gimė Pajūriškių k., Tauragės aps., ūkininkų šeimoje, auginuose penkis vaikus. Motina mirė 1942 metais. 1948 m. Adelė su dvemis broliais ištrėmė į Krasnojarsko kr. Bogučansko rajoną. Tėvai su dvemis dukterimis 1949 m. ištrėmė į Irkutsko sr. Bodaibo r. Adelė į Lietuvą grįžo 1957 m. Šeimos nesukūrė. Gyveno Šilutėje. Dirbo Tuberkuliozės dispanseryje virėja. Palaidota Šilutės r. Žvingių parapijos kapinėse. Užjauciamė artimuosius.

LPKTS Šilutės filialas

SL289

Leidėjas LPKTS

Redaktorė Jolita Navickienė

Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214

Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internete: http://www.lpkts.lt

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr.LT18 70440600 0425 8365.

Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3030. Užs. Nr.

Redakcija paslieka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negražinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.

Kaina 1,75 Lt